

Висновки. Отже, розвиток вітчизняного хореографічного мистецтва в цифрову епоху характеризується розширенням форм танцю, активним використанням медіа ресурсів, інтеграцією соціальних мереж. Цифровізація відкриває нові можливості розвитку хореографії, збереження її цінності та актуальності у сьогоденні.

Список використаних джерел:

1. Грек В. Імпровізація в хореографії: поліаспектність проявів. Вісник *Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. № 2. С. 463–466.
2. Кравець О. В. Традиційний танець у сучасній культурі: нові інтерпретації. *Культурологічні студії*. 2020. № 23. С. 43–50.
3. Кривонос О. Еволюція форм сучасної хореографії XXI століття : магістерська робота. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 71 с.
4. Мозгальова Н., Новосадова А., Лученко О., Соколова О. Вивчення жанрово-ритмічних особливостей музичних композицій у професійній підготовці майбутнього викладача хореографії. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*. 2023. Вип. 29. С. 63–68.
5. Пастухов О. Сучасний танець як синтез засобів мистецької виразності. *Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр.* 2021. Вип. 40. С. 106–110.
6. Тіщенко О., Волчукова В., Барабаш О. Перформанс у хореографії: нові горизонти мистецтва руху. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. С. 26–33.
7. Троїцький В. Перформанс як нова форма театральної дії. *Театр і хореографія*. 2017. № 6. С. 33–38.
8. Novosadov Y., Mozgalov A., Balan V. Distance education as a means of improving the organization of the educational process. *Baltic Journal of Legal and Social Science*. 2024. No4. P. 133–140. DOI: <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2024-4-14>

УДК 378.4.093-051:78]:111.852

DOI: <https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-5.17>

Я.Г. Новосадов, м. Вінниця
доктор філософії, викладач
novoyaroslav@gmail.com

Г.О. Ванюшин, м. Вінниця
здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
german.vanyushin@gmail.com

РЕПЕРТУАР ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розглянуто роль репертуару як важливого фактору розвитку музично-естетичної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва. Розглянуто поняття «культура», «музично-естетична культура».

Зосереджено увагу на особливостях виконавського репертуару майбутніх бакалаврів музичного мистецтва.

Ключові слова: культура, музично-естетична культура, репертуар, майбутні бакалаври музичного мистецтва.

Abstract. The article examines the role of repertoire as an important factor in the development of musical and aesthetic culture of future bachelors of musical art. The concepts of «culture», «musical and aesthetic culture» are considered. The focus is on the features of the performing repertoire of future bachelors of musical art.

Keywords: culture, musical and aesthetic culture, repertoire, future bachelors of musical art.

Постановка наукової проблеми. Надзвичайна можливість музичного мистецтва впливати на внутрішній стан людини, сприяти формуванню естетичної культури молодого покоління цікавлять філософів, музикознавців, культурологів, педагогів вже не один десяток років. У роботах науковців підкреслено, що музичне мистецтво є потужним навчальним інструментом, засобом гармонійного розвитку особистості, формування її духовного світу. Для професійної підготовки майбутніх бакалаврів музичного мистецтва велике значення посідає якісний виконавський репертуар. Адже, саме репертуар є засобом розвитку виконавських умінь, художнього мислення, розкриття творчого потенціалу, а також фактором розвитку їх естетичної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти розвитку естетичної культури здобувачів освіти розкрито у роботах В. Мішеченко, О. Сбітневої, І. Ткаченко, А. Чернишової та ін.. Особливості розвитку музично-естетичної культури висвітлено у дослідженнях Л. Артемової, С. Мельничук, Н. Миропольської та ін.. Б. Брилін, Л. Коваль, Л. Масол, Г. Падалка, Л. Хлебнікова та ін. вивчали роль формування музичної культури учнів підліткового віку у закладах середньої освіти.

Мета: Мета статті – дослідити роль репертуару як важливого фактору розвитку музично-естетичної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи змістове наповнення поняття «музично-естетична» культура дослідники наголошують на здатності здобувачів освіти естетично сприймати дійсність. Вони зазначають, що «естетичне виховання – це педагогічна діяльність, спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси. Метою естетичного виховання є розвиток високого рівня естетичної культури особистості, її здатність до естетичного освоєння дійсності» [5, с. 63]. Тож, зауважмо, що надзвичайно важливо для майбутніх бакалаврів музичного мистецтва приділяти роль їх естетичного розвитку.

Поняття «культура» є базовою для терміну «музично-естетична культура», Воно походить з латинської мови та означає виховання, освіта. Культура зберігає соціальний досвід, накопичений суспільством протягом певного періоду та передає його іншим поколінням. С. Гончаренко, зауважує, що «культура – це галузь духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему

виховання, освіти та духовної творчості; рівень освіченості, вихованості людей, а також рівень оволодіння якоюсь цариною знань або діяльності» [1, с.182]. Враховуючи думки науковця зауважимо, що культура виконує виховну, світоглядну, просвітницьку функцію.

Естетичну культуру дослідники розуміють як рівень естетичної свідомості особистості, здатність сприймати дійсність [5; 6]. Засобом розвитку естетичної культури вважають естетичне виховання, що розвиває творчі здібності здобувачів освіти.

Джерелом вираження духовних потреб, цінностей є музична культура. Вона є складовою культури суспільства, що відображає рівень музичного виконавства та музичної освіти. Історичний, національний, соціальний контекст відображається у музичній культурі. Зауважимо, що музична культура є складовою музично-естетичного виховання, що сприяє розвитку духовного потенціалу особистості, формуванню моральних цінностей, естетичних поглядів.

На думку О. Чернишової, «музично-естетична культура є процесом цілеспрямованого розвитку здатності особистості до повноцінного сприйняття та правильного розуміння прекрасного в мистецтві та дійсності. Вона передбачає вироблення системи художніх уявлень, поглядів та переконань, виховання естетичної чуйності та смаку» [6, с. 20]. На думку дослідниці, «одночасно з цим у школярів виховується прагнення та вміння вносити елементи прекрасного до всіх сторін буття, боротися проти всього потворного» [там само].

Вважаємо, що важливим фактором розвитку музично-естетичної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва є виконавський репертуар. По-перше, розвиток їх виконавської майстерності можливий лише за умови правильного вибору музичних композицій. Зокрема, критерії вибору твору передбачають як художнє наповнення, так і технічні труднощі. Відтак, будь-яка музична композиція, що виконується майбутніми бакалаврами музичного мистецтва повинна бути ними художньо осмислена, а художній образ, що закладений композитором, – цілком розкритий. Н. Мозгальова та О. Верещагіна-Білявська зауважують, що «враховуючи, що виконавська діяльність бакалаврів музичного мистецтва є багатофункціональною, спектр його виконавських умінь повинен бути досить широким [2, с. 53]. Дослідниці зазначають, що «це, насамперед, музично-аналітичні уміння (для осмислення логіки побудови твору), технічні уміння (для віртуозного володіння фортепіано за рахунок гнучкості пальців, якості звуковидобування, координації, швидкості, розуміння темброво-динамічних засобів музичної виразності), фактурно-стильові уміння (для вільного виконання різних фактур та передачі стильового та художньо-образного контексту фортепіанної фактури), уміння художньо-виконавської інтерпретації (для створення авторської виконавської концепції), художньо-комунікативні уміння (для передачі художньо-образного змісту та встановлення контакту зі слухачами) [там само]. Що стосується технічного критерію, зауважимо, що музичний твір, що відтворюється майбутніми бакалаврами музичного мистецтва повинен відповідати їх технічному рівню. «Під технікою гри розуміється не тільки швидкість, а й уміння музиканта контролювати свої

рухи та ефективно їх використовувати. За допомогою техніки здійснюється контроль, керування й корекція музичних звуків у процесі гри на музичному інструменті» [4, с. 102]. Разом з тим, поступово потрібно підвищувати рівень творів, що виконуються. Також зауважимо про жанрову та стильову вимогу вибору композицій. Зокрема, варто обирати зразки, що належать до різних жанрів та стилів. «Жанр та стиль є не просто теоретичними термінами, а засобами ідентифікації композиторської творчості, виявлення відмінностей музичних композицій» [3, с. 4]. Тож, правильна ідентифікація жанрово-стильових особливостей творів є запорукою «правильної» інтерпретації. Також зауважимо, що гра музичних композицій різних жанрів та стилів розширює кругозір майбутніх бакалаврів музичного мистецтва, сприяє формуванню їх естетичного смаку.

Висновки. Репертуар відіграє важливу роль для професійного розвитку майбутніх бакалаврів музичного мистецтва оскільки він є фундаментальним засобом формування світогляду. Через зміст художніх творів майбутні бакалаври музичного мистецтва можуть перейняти духовні цінності, естетичні ідеали та культурні смисли що є ключовим для формування особистості. Робота над репертуаром потребує постійного розуміння авторського задуму та пошуку власного виконавського звучання що формує висококваліфікованого виконавця.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
2. Мозгальова Н., Верещагіна-Білявська О. Формування виконавського досвіду майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі фортепіанного навчання. *Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання*. 2026. Вип. 7. С. 50-56. [https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025\(5-2\)-5](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025(5-2)-5)
3. Новосадова А. Жанрово-стильова парадигма як музикознавчо-педагогічна проблема. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*. 2024. Вип. 31. С. 3-8.
4. Селезньов С., Кшивак Ю., Новосадов Я. Виконавсько-інструментальна майстерність майбутніх учителів музичного мистецтва: теоретичний аспект. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*. 2024. Вип. 31. С. 101-106.
5. Сідорова І. Естетична культура – невід’ємний компонент духовного світу особистості. (2021). *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 14, 61- 66. <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/1773>
6. Чернишова А. Етико-естетичне виховання дітей у школі. Педагогіка та психологія: сучасний гуманітарний вимір: Матеріали міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, Україна, 8 вересня 2012 року). Київ: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології». 2012. С.130-131.